



Teisingumo Teismo generalinės advokatės Laila Medina

išvada

byloje C-449/25 | *Serviciul pentru Imigrări al județului Bihor (Civilinė partnerystė)*

Pranešimas spaudai Nr. 129/26

Liuksemburgas, 2026 m. rugsėjo 17 d.

Generalinė advokatė L. Medina: vien judėjimo laisvės įgyvendinimo, faktiškai neapsigyvenant kitoje valstybėje narėje, nepakanka tam, kad Sąjungos piliečio partneris, turintis trečiosios šalies pilietybę, pagal Sąjungos teisę įgytą išvestinę teisę gyventi šalyje

Valstybės narės atsisakymas suteikti išvestinę teisę gyventi šalyje nepatenka į Sąjungos teisės nuostatų dėl pilietybės taikymo sritį, jei Sąjungos pilietis niekada negyveno valstybėje narėje, kurioje buvo sudaryta civilinė sąjunga, ir tarp šio piliečio ir trečiosios šalies pilietybę turinčio jo partnerio nėra priklausomybės santykių

2024 m. Rumunijos pilietė nuvyko į Italiją vien tam, kad sudarytų civilinę sąjungą su savo partnere Jungtinės Karalystės piliete. Netrukus po to Rumunijos pilietė grįžo į Rumuniją. Nagrinėjamu laikotarpiu abi jos gyveno atitinkamai Rumunijoje ir Australijoje ir nė viena neturėjo gyvenamosios vietos Italijoje. Praėjus šešiams mėnesiams, 2025 m. jos partnerė Jungtinės Karalystės pilietė atvyko į Rumuniją, kad ten apsigyventų. Praėjus maždaug trimis mėnesiams po atvykimo ji pateikė prašymą pratęsti teisę laikinai gyventi Rumunijoje šeimos susijungimo tikslu. Prašymas buvo atmestas, nes pagal Rumunijos teisę nepripažįstamos tos pačios lyties asmenų civilinės sąjungos, be to, Jungtinės Karalystės pilietė netenkino sąlygų, įtvirtintų šeimos susijungimą reglamentuojančiame Rumunijos teisės akte¹. Sprendimą grąžinti ji apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam Oradios apeliaciniame teisme (Rumunija). Tas teismas pateikė Teisingumo Teismui klausimą, ar pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį Rumunijai neleidžiama atsisakyti suteikti teisę gyventi savo teritorijoje trečiosios šalies piliečiui, su kuriuo tas Sąjungos pilietis sudarė civilinę sąjungą pagal kitos valstybės narės, kurioje nė vienas iš jų negyveno, teisę, remiantis tuo, kad Rumunijos teisėje nepripažįstamos tos pačios lyties asmenų civilinės partnerystės.

Šiandien pateiktoje išvadoje **generalinė advokatė Laila Medina pasiūlė Teisingumo Teismui pripažinti nagrinėjamą atvejį nepatenkančiu į Sutarties nuostatų dėl pilietybės, o būtent SESV 20 straipsnio ir 21 straipsnio 1 dalies, taikymo sritį.**

Dėl SESV 21 straipsnio 1 dalies generalinė advokatė priminė, kad **šia nuostata Sąjungos piliečiams suteikiama teisė laisvai judėti ir kad trečiosios šalies pilietybę turinčių šeimos narių teisė gyventi valstybėje narėje kyla** iš šios judėjimo laisvės įgyvendinimo. Generalinė advokatė taip pat pabrėžė, kad bylos faktinės aplinkybės prilygsta atvejui, kai Sąjungos pilietis, pasinaudojęs laisvo judėjimo teisėmis, grįžta į savo pilietybės valstybę narę ir siekia remtis tomis teisėmis, kad jo partneriui trečiosios šalies piliečiui būtų suteikta teisė gyventi toje valstybėje narėje (vadinamasis „**sugrįžimo“ atvejis**). Nors **Direktyva 2004/38 tokių „sugrįžimo“ atvejų neregamentuoja**, sąlygos, kuriomis priimančiojoje valstybėje narėje trečiosios šalies piliečiui, kuris yra Sąjungos piliečio šeimos narys, suteikiama išvestinė teisė gyventi šalyje, **turėtų būti taikomos pagal analogiją**, atsižvelgiant į tai, kad abiem atvejais būtent dėl Sąjungos piliečio, pasinaudojusio laisvo judėjimo teise, suteikiama tokia išvestinė teisė.

Kad „sugrįžimo“ atveju pagal Sąjungos teisę atsirastų išvestinė teisė gyventi šalyje, turi būti įvykdytos dvi kumuliacinės sąlygos. Pirma, Sąjungos pilietis turi būti faktiškai gyvenęs kitoje valstybėje narėje, laikydamasis Direktyvos 2004/38 7 ar 16 straipsnyje nustatytų sąlygų. Antra, per šio faktinio gyvenimo laikotarpį turi būti pradėti ar tęsiami šeimos santykiai.

Nagrinėjamu atveju, kadangi Rumunijos pilietė faktiškai neapsigyveno Italijoje – valstybėje narėje, kurioje ji sudarė civilinę sąjungą su Jungtinės Karalystės piliete, – ir buvo nuvykusi į Italiją turėdama vienintelį tikslą sudaryti civilinę sąjungą, o paskui iš karto grįžo į Rumuniją, **Direktyvos 2004/38 7 arba 16 straipsnyje įtvirtintas reikalavimas „faktiškai gyventi“ šalyje netenkinamas.**

Be to, **Italijoje nebuvo pradėtas ar tęsiamas šeimos gyvenimas**, kaip tai suprantama pagal Sprendimą *O. ir B²*. Civilinės sąjungos sudarymo metu Rumunijos pilietė gyveno Rumunijoje, o jos partnerė – Australijoje; ši partnerė į Rumuniją atvyko tik maždaug po šešių mėnesių. Taigi Italijoje jos niekada negyveno bendro šeimos gyvenimo. Vadinas, **antroji kumuliacinė sąlyga taip pat neįvykdyta**. Nors civilinės sąjungos sudarymas yra teisiškai reikšmingas veiksmas, jis nėra lygiavertis šeimos gyvenimui priimančiojoje valstybėje narėje.

Dėl SESV 20 straipsnio generalinė advokatė pažymėjo, kad **tarp Rumunijos pilietės ir jos partnerės nėra priklausomybės santykių, pripažįstamų Teisingumo Teismo jurisprudencijoje**. Šioje jurisprudencijoje nustatyta riba³, kai reikalaujama, kad, atsisakius suteikti leidimą gyventi, Sąjungos pilietis būtų priverstas išvykti iš visos Sąjungos teritorijos, nagrinėjamu atveju nepasiekta.

Taigi generalinė advokatė padarė išvadą, kad **nagrinėjamoje byloje Pagrindinių teisių chartija netaikoma**, nes susiklosčiusi situacija nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį; todėl ieškovės teisės į šeimos gyvenimą turi būti ginamos remiantis Europos žmogaus teisių konvencija.

Dėl šių priežasčių generalinė advokatė Teisingumo Teismui pasiūlė pateikti tokį atsakymą: SESV 20 straipsnis ir 21 straipsnio 1 dalis, siejami su pagal analogiją taikoma Direktyva 2004/38, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama valstybės narės, kurios pilietis yra Sąjungos pilietis, institucijoms atsisakyti suteikti teisę gyventi tos valstybės narės teritorijoje trečiosios šalies piliečiui, su kuriuo tas Sąjungos pilietis sudarė civilinę sąjungą pagal kitos valstybės narės teisę, remiantis tuo, kad pilietybės valstybės narės teisė nepripažįsta tos pačios lyties asmenų civilinių sąjungų.

Išsamumo sumetimais, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad Sąjungos teisė yra taikoma, generalinė advokatė pateikė alternatyvią analizę. Tokiu atveju Rumunijos teisės nuostatos, pagal kurias reikalaujama pateikti ankstesnio gyvenimo kitoje valstybėje narėje įrodymą, taip pat turėti bendrą vaiką ir besąlygiškai atsisakoma pripažinti užsienyje sudarytas tos pačios lyties asmenų partnerystes, neatitiktų Sąjungos teisės.

PRIMINIMAS: Generalinio advokato išvada nėra privaloma Teisingumo Teismui. Būdami visiškai nepriklausomi, generaliniai advokatai siūlo Teisingumo Teismui teisinį bylos, už kurią jie atsakingi, išsprendimo būdą. Teisingumo Teismo teisėjai pradeda pasitarimus šioje byloje. Sprendimas bus priimtas vėliau.

PRIMINIMAS: Kreipimasis dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo.

Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nagrinėti tik tuos prašymus priimti prejudicinį sprendimą, kurie pateikti dėl: 1) bendros pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sistemos; 2) akcizų; 3) Muitinės kodekso; 4) tarifinio prekių klasifikavimo pagal Kombinuotąją nomenklatūrą; 5) kompensavimo ir pagalbos keleiviams atsisakymo vežti ar transporto paslaugų atidėjimo ar atšaukimo atvejais ir 6) šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos. Visus kitus prašymus priimti prejudicinį sprendimą nagrinėja Teisingumo Teismas.

Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas nenagrinėja nacionalinių bylų. Remdamasis Teisingumo Teismo arba Bendrojo Teismo sprendimu, jas turi išspręsti nacionalinis teismas. Tas sprendimas taip pat privalomas kitiems panašią problemą nagrinėjantiems nacionaliniams teismams.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo. Faktinės aplinkybės ir teisinis pagrindas

pateikiami atsižvelgiant į reikšmingą laikotarpį, remiantis bylos medžiaga.

[Visas išvados tekstas](#) nuo jos perskaitymo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Išvados skaitymo posėdžio vaizdai prieinami „[Curia Web TV](#)“ ir „[European Broadcasting Service](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

Likite su mumis!



¹ Nepaprastojo vyriausybės potvarkio Nr. 194/2002 83 straipsnio 1 dalis, 88 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies b punktas.

² 2014 m. kovo 12 d. Sprendimas O. ir B., [C-456/12 ir C-457/12](#) (taip pat žr. Pranešimą spaudai [Nr. 32/14](#)).

³ Žr., pvz., 2011 m. kovo 8 d. Sprendimą *Ruiz Zambrano*, [C-34/09](#) (taip pat žr. Pranešimą spaudai [Nr. 16/11](#)).